

ВРОЈ 10 ДЕПТА

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Ј. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке на-
плаћују се по погодби.Ред. књија је у улици
Франкој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

НАРОД

ДОЦНО ПРИЗНАЊЕ

Рим, 17 октобра

Поводом телеграма, који је краљ Никола упутио Фрањи Јосифу 15. децембра 1915., а о коме је било говора и у италијанској скупштини, „Агенција Волта“ доноси ово саопштење из меродавног црногорског извора: „Кад је стање постало неиздржљиво, Црна Гора је себи поставила за циљ, да очува од очите пропasti последње остатке бранилаца Црне Горе. Овај циљ био је узрок за преписку између краља Николе и аустријског цара. Примијем је краљ Никола постигао своју намеру, а чим је ово постигао, краљ је одмах прекинуо сваке преговоре и избегао из земље.“

Сви ми знамо да аустријска војска није била ни мало заустављена овим тобожњим маневрима, али оно што је од важности у овај одбаци краљ Николе, то је његово признање.

НАПАД НА ИТАЛИЈУ

Солун, 17 октобра

Јучеришњи италијански званичан комунике јавља: „Јаким нападом и због слабог отпора неких делова друге армије, Аустро Немцима је било могућно да пробију наше лево крило на фронту Јулијанских Алпа. Храбри напори других трупа нису успели да спрече противника да не продре на свето земљиште наше отаџбине. Наша линија померена је према утврђеном плану.“

Сви магацини и депоу у евакуисаним крајевима разорени су.

Храброст, коју су наши војници показали у толико славних битака за ове две и по године рата, даје поуздана врховној Команди, да ће и сада испунити своју дужност војска којој су поверени чест и спас земље.“

Како што се из званичног комуникеа види, Аустро Немци су, изненадним нападом, који веома потсећа на прошлогодишњу офанзиву, успели да субију Италијане и да пређу границу. Офанзива је одиста озбиљније природе али, с обзиром на огромне резерве којима италијанска војска располаже, може се са поузданошћу рачунати, да ће она бити заустављена. Отуда се може доста веровати телеграму, који је послао овдашњем италијанском листу „Ла Воче д' Италија“ његов до-писник из Рима. Тада телеграм кратко јавља:

„Наши трупе зауставиле су аустријску офанзиву.“

МАЛИ ПРЕГЛЕД

Све необичније вести долазе о унутрашњој ситуацији у Немачкој из Берна, Копенхагена, Амстердама и Штокхолма, а италијански до-писници из Швајцарске упорно потврђују те вести.

Демократске групе из социјалистичке странке у Рајхстагу одлучно су стале на опозициони терен и воде јаку пропаганду у становништву против зајма и против владе. Реакционарна пропаганда патријотске Тирпицове странке бацила је у очајање све, који су рачунали са владином мирољубивом политиком. Та пропаганда и довела је до узрнујаности на немачкој флоти и до пацифистичког покрета, који је добио карактер антидинастички.

Штрајкови се све више и више развијају.

Скупоћа намирница достиже разmere, које до сада нису никада до-стигнуте. Једном наред-бом диктатора за ис-храну заведене су и карте за угаљ. У изради муниције готово се до-шло, до дна због нема-ња бронзе. Дотле је до-шло да су власти наре-диле реквизицију ци-новских историјских звона са Келнске Кате-драле.

Због летње суше и због јаких јесењих ки-ша, жетва кромпира и жита врло је сиромашна. Чак, због рђавог времена, наступила је врло јака оскудица у цвекли, која је уобичајена рхана становништва у последње време.

И поред јако организоване акције министра војног фон Штајна, да се подигне морал, стра-ховање се увукло у вој-ску и расте све више.

Стални напади на фрон-ту, који се врше само зato да bi сe одврати-ла пажња са опште си-туације, а која стаје о-громних жртава и тро-ши резерве, узнемирили су све духове.

Пољаци у масама де-зертирају у Холандију.

У заробљеничким ло-горима појављују се не-реди и побуне због рђаве исхране и због рђавог поступања њихових чувара.

У поморским круго-вима већ више не може да се сакрије велики недељни губитак у сумаренима. Посада је из-губила свако поверење и већ више нема добро-воляца за сумарене и поред велике плате, која им се даје.

Кајзер и Кронпринц, који су раније били толико популарни у флоти и у војсци, да-нас су омрзнути. Једи-ни из царске породице, који ужива нешто сим-патија, то је принц Ај-тел Фридрих, други ца-рев син.

Најновији, седми за-јам од петнаест мили-арди, примљен је у финансијским круговима врло рђаво и поред великих интереса. Опозиција према зајму по-стоји у тој мери, да влада намерава да га претвори у принудни зајам.

Многе фабрике, не само у Немачкој већ и у Аустрији, затворене су због оскудице у ма-теријалу. Раднике из тих фабрика не усуђују се ни да пошљу на фронт, ни да употребе за други какав рад, а оброк и плата сувише су им смањени. То је изазвало агитације у радничким круговима, које могу довести до највећих последица.

ШТРАЈКОВИ

Цирих, 16 окт.

„Фолкерехт“ сазнаје, да су мајого бројни штрајкови и ма-нифестије, који су требали да буду почетком прошлог ме-сека у свима великим немач-ким варошама, и на којима би се протестовало због про-дужења рата, слабије успели највише зато, што су шпију-ни известили војне власти о целом покрету.

Па ипак су штрајкови из-били у Берлину, Хамбургу и Дрезди, и још у неким мести-ма у Немачкој. Коловође су већином припадали организа-цијама социјалистичке омла-

дине. У неким местима дошло је до сукоба, који је приликом ухапшено око стотину лица.

ЗВЕЗДИЦЕ

Нема у Солуну много че-га, што би нас потсећао на Београд, па је човеку не-како мало кад нађе на по-нешто, што иначе и није баш лепо ни пријатно. Тако, например, увек се сетим наше лепе београдске поли-ције, кад год видим, како грчки жандарми проводе љубав по капијама, како лењо разносе позиве и како су, по њима, лопови и зли-ковци комотни.

Гартантута

ПРУСКА И БАВАРСКА

Цирих, 17. окт.

У баварском Ландтагу председник баварске владе, граф Хертлинг, демантовао је да постоји сукоб између цар-ске владе и главног штаба.

На протест једног со-цијалистичког посланика, који је тврдио да су баварске дивизије више излагане погибији него друге, министар војни генерал Хелинграт рекао је, да баварски губици нису већи него других немачких др-жава.

Национално-либерални посланик Хамер-шмит и посланик цен-тра изјавили су, да су

Алзас и Лорен немачки и позвали су владу да их подели између Пруске и Баварске.

Ова два говорника завршила су тиме, што су признали да постоји запетост између Пруске и Баварске и жалили су што је тако што мо-гућно и што отуда можу наступити велике штете за царевину.

ЗА ЗАРОБЉЕНИКЕ

Женева, 16 окт.

У Женеви је половином сеп-тембра одржана конференција делегата Црвеног Крста неу-тралних држава. На ову кон-ференцију послали су своје делегате: Данска, Холандија, Шпанија, Шведска, Швајцар-ска и Норвешка, а био је и г. де Торес секретар шпанског кра-ља, директор агенције за рат-не заробљенике на шпанском двору.

Конференција је донела ви-ше одлука и саопштила их друштвима Црвеног Крста и владама.

ПРОТИВ МИРА

Женева, 17 окт.

Адмирал фон Тирпиц, обја-вио је у име Патријотске Лиге један манифест, у коме се ка-же, да тој Лиги није потребна званична потпора, пошто број њених присталица не-престано расте.

Овај стајни прираштај најбољи је доказ, закључује тај манифест, да велика већи-на немачкога народа иде за владом, која неће да чује за неки попустљиви мир.

ДВА МУЧЕНИКА

Мало по мало откривају се злочини, које је вршила и врши немачко-маџарска обест над нашим поробљеним наро-дом.

Два из низа тих злочина објавио је задарски „Народни лист“ у своме броју од 19. септембра (п. н.). Жртве тих злочина била су два капетана из аустријске трговачке флоте: један Хрват, а други Србин.

Народни лист“ овако описује:

„Када је избио рат, у ко-торску луку је стигла из Ца-риграда лађа „Радијум“. Први капетан „Радијума“ био је Хрват, Филип Хадија, из Ку-ништа у Далмацији, стар 40 година, ожењен и отац троје деце; други капетан на лађи био је Србин, Мило Сраентић, младић од 22 године, пун сна-ге, интелигентан и надахнут идеалима.

На „Радијуму“ су била и два механичара: један Немац а други Маџар. Обојица су мрзли све што је српско, па су отуда мрзли и капетана Ср-“

зентића. Једно вече дође до прерике између ове двојице и Сраентића. Постепено се прерике развије у праву сва-ђу, да је Сраентић, ради личне одбране морао да се лати револвера, али га механичари предухитре и опале два три метка на Сраентића који успе да се, неповређен, склони у своју кабину.

Сутра дан су на лађу „Радијум“ дошли жандарми и ухапсили су Сраентића. Механичари су били отишли у по-лицају и тужили Сраентића, да је врећао цара и да је из-међу остalog казао: „Слушај, слушај, како пудају Црногорци. Само нека добро пудају и нека сиђу у Котор, они ће Хадију поставити за коман-данта а мене за комисара Ко-торског Залива. Они су још, доставили Сраентића како је растројао по народу српске листове. У томе времену у Ко-тору је већ почeo заседавати прки војни суд. Против Сра-ентића је одмах отворена ис-трага. Механичари су под за-клетвом изјавили да је Сраен-

твја изговорио речи, које су кратске политике и мира. То је једино сре-
ство да се сачува Немачка у целини и да
се народу улије нова снага, да би могао на
крају ове циновске борбе народа понова поди-
ћи своје огњиште. То је једини пут; другога нема.

Д' АНУНЦИЈЕВ ЛЕТ

Рим, 17 окт.

После лета који је Габриел д'Анунцио, као командант једне италијанске ескадриле вршио над Котором, он је добио мајорски чин. Том приликом д'Анунцио је рекао војниарима:

„Мислим да је летење над Котором једно од најсјајнијих у овоме рату. Летели смо више од 400 километара над морском пучином, не гледајући на бусолу и не видећи ништа. Као авантура овај ми се излел необично допао; а он је у ствари био права Одисејева авантура. Угледавши непријатељску обалу, наша срца обузе чудно тајанствено осећање које нећу никада заборавити, као што никада нећу заборавити ни оне дивне часове, можда најлепше у целом животу, кад сам, кроз маглу и сребрни месечев сјај, тражио непријатељске објекте.“

Овај случај са Срзентићем и Хацијом није усамљен. Мучеништво Јужних Словена су безграница и безбројна.

РАЗНИ ПРЕДЛОЗИ

Царих, 17 окт.

„Фолксштиме“ пише: Ако је немачка влада чврсто решена да охрабри народ на фронту и у позадини, онда треба слободно да истински помирљиво тражи мир, а демократија треба да лојално и куражно иде путем демо-

гарске батерије. На доњој Струми и у кључу Црне сукоби патрола.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Обе су артиљерије активне. Непријатељска артиљерија била је активнија него обично.

Наша авијатичка ескадра басила је више тешких бомба на један непријатељски аеродром, 121 лаку бомбу на непријатељске инсталације источно од Ланса, и 154 бомбе на објекте према нашем фронту.

Чим је пао мрак наша ноћна ескадра настапила је бомбардовање и басила преко 40 бомба на више непријатељских аеродрома и на три важне жељезничке станице. Опажено је више експлозија. У једном ангару бујну је пожар од једне бомбе.

Осам непријатељских аероплана оборено је, а 7 натрано да се спусте у непријатељске редове. Нема наших девет апарати.

Источна Војска. - Доста озбиљна артиљеријска активност у области Вардара и код Битоља, где су Французијајко бомбардовали бу-

ТУРСКИ ПРИЈАТЕЉИ

Базел, 17. окт.

Наје Фраје Пресе« говори о пренасељености Немачке, доноси ове занимљиве податке: Немачка, која је 1618 имала око 18 милиона душа, пала је 1648 на 4 милиона. Грађанске власти, у име општег интереса, не само да су штитиле, већ су и наређивале полигамију. Папа је морао dati свој пристанак. Наредбом цара Фердинанда III, која је датирана 14. фебруара, 1650, наређује се сваком, „да се у току првих десет година мора оженити са две жене, како би се подигла насељеност, која је десеткована мачем, болешћу и глађу.“ Тако је, дакле, забиља од 1650 до 1660 у Немачкој законито постојало многоженство.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ПОСЛЕ ПОЖАРА

Грчка влада је решила да оним осигуравајућим друштвима, која не изврше обавезу пре- ма погорелцима у Солуну, за свагда забрани рад у Грчкој.

ГРЧКИ МИНИСТРИ

Кроз неколико дана допутоваће у Солун грчки министар просвете и црквених послова г. Дингас. Вероватно ће са њиме доћи и министар саобраћаја г. Папанастасију.

ПРЕДСТАВА ЗА ВОЈНИКЕ

Кинематографска секција Источне Војске даваће у среду 18. октобра у два сата по подне у „Синема Палае“ бесплатну представу за официре и војнике савезничких војсака. Програм: У Тесалији и француска војна снага.

ОБЈАВА

Према решењу Начелника Штаба при Аутомобилској Команди у Солуну отвориће се курс за шофере на који ће бити примљено до 150 лица. Курс ће почети 1. децембра.

Право на конкурс имају добровољци младићи и остали који су ослобођени војне службе и неборци из позадине, који изјаве жељу за изучавањем шоферског заната.

Услови су за пријем:

a) Да кандидати нису млађи од 18 ни старији од 35 година и да су српски поданици.

b) Да су здрави и способни за напоре шофера; да нису кратковиди ни сакати што ће утврдити комисија од два лекара Саобраћајног Одељења Врховне Команде и Команданта Аутомобилске Команде.

c) Да се обвежу писмено, да ће остати у војсци као војни обавезници шофери најмање годину дана од дана када буду примљени на курс.

d) Да су свршили основну школу или коју другу равну војјој нр.: занатску.

e) Да своје пријаве пошаљу редовним путем најдаље до 25. новембра т. г. Команданту Аутомобилске Команде у Солуну и лично му престану 1. децембра т. г.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПАРИЗ. — Мађарски листови „Вилаг“ и социјалистичка „Непсава“ јављају, да је у мађарском парламенту посланик Золтан Вермеш говорио против насиља, која се врше у окупиранији Србији. Овај посланик нарочито оптужује Бугаре због њиховог рђавог поступања према становништву.

РИМ. — Парламентарни савезнички састанак у Монтечиторије дефинитивно је утврдио програм за конференцију, која ће бити у Лондону.

ЛОНДОН. — Рајтерова Агенција јавља, да је у јулу ове године било запослено 700000 радника у енглеским фабрикама мунције, према 140.000 у јулу, 1915. То значи, да се број радника повећао са 400 на сто. За то исто време и број радника порастао је са 66 на сто.

ПАРИЗ. — Истражни судија нашао је да нема дела, што се тиче смрти Алмеренде, директора „Боне Ружа“, а по тужби његових пријатеља и његове удовице.

ВАШИНГТОН. — Сједињене Државе до сад су укупно дала зајма Савезничима две милијарде и 711 милиона долара.

Рим. — Јављају, да је г. Сонину, министру спољних послова, поверио састав новог кабинета.

Г. Орландо, министар унутрашњих дела, биће члан у овом министарству.

ПАРИЗ. — Из Петрограда јављају, да је комисија за спољне послове изабрала г. Скобељева за председника Припремног Парламента.

ЛОНДОН. — Сазнаје се, да је шведска војна администрација у Готеибургу послужила да се осигура контрабанда од 1500 бала платна, које је у ствари одређено за Лапиди.

РИМ. — „Осерваторе Романо“ демантује да су савезнички кругови из Ватикана покушавали код шпанског краља да га придобију за интервенцију у корист мира.

ПЕТРОГРАД. — Из вршни одбор Совјета у Петрограду одбио је да сазове општи конгрес Совјета.

ЦИРИХ. — Цар Карло се налази на италијанском фронту. Њега прати немачки војни изасланик генерал Крајен.

ПАРИЗ. — Француска победа на Ени дала је резултате који већ почињу да се примећују. Синоћне патроле вратиле су се са разних тачака, не нашавши непријатеља, што доказује, да се непријатељ повлачи. Трупе су се одмах користиле овим извиђањем и пошли напред да не би

изгубиле контакт са противником. Оне нису никада нашели ни на какву сметњу. Огроман напуштен материјал показује да немачко повлачење није никада било стратегијско већ против воље и нагло. Они се очевидно труде, да поставе између нас и њих глибове канала Оазе и Ене.

ПАРИЗ. — Данас је отворен конгрес радикалних социјалиста. Том приликом је председник сенске радикалне конфедерације изјавио: „Француска ће заступати праведне захтеве својих савезника. Али ће она формулисати one који ће нарочито интересују, као што је потпуно и просто пријатељење Алзаса и Лорена Француској. Ми одбијамо сваки плебисцит, које би значио узакоњење ранијих немачких насиља.“

ПАРИЗ. — Генерал де Лакроа истиче успехе француско-арбанаских трупа на мађедонском фронту. Потпуно заузимање области језера, непосредно ће затрпти бази непријатељских операција између Крушева и Прилепа.

ЖЕНЕВА. — Војни критичар „Берлинер Тагеблаат“ мајор Морат написао је један чланак, који је изазвао дубок утисак у Немачкој. — „У тренутку вели он, кад наша главна снага на западном фронту три пута неуспеле, оно што се догађа у главном штабу постаје неразумљиво. Експедиција против острва Езел и Даго, у циљу напредовања на источном фронту, јесте прави акт лудила“.

БЕРН. — „Женевска Трибуна“ јавља да је једна група америчких финансијера ступила у преговоре са једном француском групом за канализацију Роне од Женеве до Марсела.

ПЕТРОГРАД. — Комесар северног фронта телеграфише, да су све руске трупе, у последњим операцијама, вршиле нападе с одувећењем. Сви команданти дивизија и пукова хвале изврсно држање руског војника.

АТИНА. — Грчки посланик у Јашу предао је румунском краљу своја акредитивна писма.

ПАРИЗ. — Званично се сапштава: Министарски Савет, под председништвом г. Понкореа састао се да испита војну ситуацију и да утврди савезничку кооперацију на италијанском фронту. То значи да ће Савезници дати Италији сву потребну помоћ.

МАЛI ОГЛАСI

ЗУБНИ ЛЕКАР

париског универзитета

Д-р С. де Ботон

Преселио је своју клинику у Булевар краљице Олге бр. 189.

4-5